Inleiding archivistiek 4

Het (overheids)archiefwezen in Nederland
Archiefwetgeving
Februari 2011

Overheidsarchiefwezen (1)

- Nationaal Archief:
  - landelijke rijksarchieven
  - archief gewest Holland
  - provinciale archieven Zuid-Holland
  - particuliere archieven met landelijk werkgebied / landelijke betekenis
- RHC in elke provinciehoofdstad:
  - rijksarchieven in de provincie
  - provinciale archieven
  - archieven van gemeenten en waterschappen die deelnemen in het RHC
  - particuliere archieven (binnen werkgebieden)

Overheidsarchiefwezen (2)

- Gemeente- en streekarchieven / RHC's:
  - archieven van de deelnemende gemeenten (inclusief opgeheven gemeenten)
  - voormalige (in bewaring gegeven) rijksarchivalia (DTB, rechterlijke – en notariële archieven)
  - particuliere archieven met gemeentelijk / regionaal werkgebied
- Waterschapsarchieven:
  - archieven van het waterschap (hoogheemraadschap)
  - archieven van de inliggende polders en waterschappen

Archiefwetgeving: overbrenging

- Voor (algemeen) rijksarchief eerst tot 1648, later tot 1795. Veel tegenwerking.
- 1879: overbrenging oude rechterlijke archieven tot 1811 naar rijksarchieven.
- Pas na Archiefwet 1918 beter geregeld, o.a. DTB (ook bewaargeving aan gemeenten).
- Archiefwet 1962 (= 1968): na 50 jaar.
- Archiefwet 1995: na 20 jaar.

Archiefwetgeving: zorg <> beheer

Hoofdbeginsel Archiefwet 1995:

archiefstukken in goede, geordende en toegankelijke staat brengen en bewaren (incl. verplichte vernietiging).

Sinds Archiefwet 1962:

- Zorg = algemene bestuurlijke verantwoordelijkheid van een overheidsorgaan.
- Beheer = feitelijke werkzaamheden (door de archivaris c.s.).

Archiefwetgeving: zorg

- Rijk:
  - departementen (en onderliggende organen): de minister
- Provincies: gedeputeerde staten
- Gemeenten: burgemeester en wethouders
- Waterschappen: dagelijks bestuur
- Gemeenschappelijke regelingen: idem

Archiefbeheer: gemeente

1. Eigen gemeentearchief.
2. Deelname aan streekarchief (centrale archiefbewaarplaats) of streekarchivariaat.
3. Deelname aan RHC in provinciehoofdstad.
4. Archief in beheer gegeven aan centrumgemeente.
5. Geen (deelname aan) archiefdienst: gemeentesecretaris verantwoordelijk.

Archiefinspectie (toezicht op zorg) -- niet-overgebrachte archieven

- Rijksarchiefinspectie: toezicht archiefbeheer rijksorganen (rapport aan minister OCW).
- Provinciale inspecteur: (namens GS) toezicht archiefbeheer provinciale organen + archiefzorg gemeenten en waterschappen.
- Gemeentelijke archiefinspectie (gemeente- of streekarchivaris): toezicht archiefbeheer gemeentelijke organen.
- Waterschappen: vgl. gemeenten.

Archiefinspectie (toezicht op zorg) -- overgebrachte archieven

- Rijk: niet geregeld.
- Provincies: idem.
- Gemeenten: GS (via provinciale archiefinspectie).
- Waterschappen: idem.
- Gemeenschappelijke regelingen: zelf te bepalen orgaan (of: GS).

Selectie

- Geheel van activiteiten gericht op het scheiden van voor blijvende bewaring resp. voor vernietiging in aanmerking komende archiefstukken.
- Overheid: **selectielijst** (118); verplichting tot gerichte en tijdige vernietiging.
- Rijk: institutionele selectie + selectie op handelingen (PIVOT).
- Particuliere archiefvormers: vrijheid (maar: fiscale e.d. verplichtingen; risico-analyse).